

De 'Platte' in een nieuw jasje

Een rondleiding door de Oost-Berlijnse flatwijk Marzahn

Achtergrond - 19 juni 2006

(19 juni 2006) Niet lang geleden was wonen in een *Platte* de droom van menig DDR-burger. Tegenwoordig staan in Oost-Duitsland honderdduizenden *Plattenbauten* leeg. Afbraak lijkt de meest voor de hand liggende oplossing, maar er zijn alternatieven.

tekst en foto's: Leonie van Nierop

Als we in het noordelijke deel van Marzahn aankomen, schrikken we. Dit deel is niet gerenoveerd. Hier is gesloopt en dat maakt het niet beter. Tussen de grauwe flats bevinden zich gapende gaten. Een enkel overgebleven fundament herinnert aan de kolos die hier eens stond. Wat we zien zijn de eerste resultaten van het project 'Stadtumbau Ost'.

Stadtumbau Ost loopt van 2002 tot 2009. De twee voornaamste doelen zijn het opwaarderen van de binnenstad door de renovatie van oudbouw en het stabiliseren van de woningmarkt door de afbraak van 350 duizend woningen in de voormalige DDR. Totale kosten: 2,5 miljard euro. Eén miljard komt van de regering, de rest komt van de verschillende deelstaten en gemeenten. Bijna driehonderd gemeenten in Oost-Duitsland nemen deel aan het project. In veel stadsdelen loopt de leegstand op tot vijftwintig procent.

Professor

Een onderzoek dat in 1999 ter ere van de twintigste verjaardag van Marzahn werd uitgevoerd, toonde aan dat 70 procent van de ondervraagden tevreden was met de geboden levensvoorwaarden en zichzelf met Marzahn kon identificeren. Dat is relatief veel. Als ik de inwoners van Marzahn op straat vraag naar hun beeld van de wijk, is de stemming inderdaad overwegend positief. De meeste mensen antwoorden dat Marzahn er de laatste jaren op vooruit is gegaan. Het zou er vriendelijker, ruimer en groener zijn geworden.

Maar ik krijg ook negatieve verhalen te horen. Een oudere dame klaagt over de leegstand: "Iedereen trekt weg, in mijn flat leven nog maar drie gezinnen. Het leven is er anoniemer geworden. Ach, vroeger waren er nog mooie eengezinshuizen en keek je uit over weilanden. Elke keer als ik al die flats zie, doet het pijn." Een robuust ogende man vertelt: "De buurt trekt alleen nog maar

Russen en buitenlanders aan. Ik waag me 's avonds niet meer op straat. 's Nachts is het hier uitgestorven."

Ten tijde van de DDR woonde hier de professor naast de schoonmaakster. Zo luidt althans het cliché. In tegenstelling tot West-Europese nieuwbouwwijken woonden hier veertig jaar lang nagenoeg geen buitenlanders. Nog steeds is het percentage allochtonen in Marzahn relatief laag. Desondanks wordt hier veel geklaagd over de toestroom van buitenlanders. Er gaan zelfs geruchten dat Marzahn plekken kent waar allochtonen niet veilig zijn. Een aannemelijke verklaring voor de xenofobie en vreemdelingenhaat in de Oost-Duitse nieuwbouwwijken is dat Oost-Duitsers de multiculturele samenleving niet gewend zijn.

Likje verf

Een ander alternatief voor afbraak is recycling. Het architectenbureau Conclus kreeg gratis grote stapels afgebroken Platten en verwerkte die elders in compleet nieuwe woningen. Door het gebruik van oude Platten werd er zo'n ruim vijftienvijftig procent op de kosten van de nieuwbouwwoningen bespaard. De betonnen platen hebben een levensduur van minimaal honderd jaar. Ze worden zelfs sterker naarmate ze een beetje uitdrogen. De Duitse regering overweegt een deel van de gedemonteerde Platten aan Rusland te verkopen, zodat er daar nieuwe Plattenbauten van gemaakt kunnen worden.

Ondanks het succes van de Ahrensfelder Terrassen, lijkt Marzahn zich niet van zijn negatieve imago te kunnen ontdoen. Tekenend hiervoor is dat het nieuwe visitekaartje van Marzahn naar het verderop gelegen dorp Ahrensfelde is genoemd. De bewoners van de Ahrensfelder Terrassen proberen nu zelfs officieel in de gemeente Ahrensfelde opgenomen te worden.

We nemen afscheid van onze gids, die zo zijn best heeft gedaan om Marzahn in een positief daglicht te stellen. Dat is hem voor een deel gelukt. We beamen volmondig: "zó erg is het nu ook weer niet." Maar iedereen lijkt opgelucht als we in de S-Bahn richting de binnenstad stappen.

Leonie van Nierop is medewerker van het Duitslandweb en verblijft momenteel in Berlijn.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/1613/de-platte-in-een-nieuw-jasje>